

**SÜRDÜRÜLEBİLİR DENİZ VE KIYI TURİZMİ İÇİN
ULUSLARARASI STANTARTLAR**
¹Tuncay KULELİ, ²Şeyma BAYAZIT

ÖZET

Bu çalışmada, deniz ve kıyı turizmi uygulamalarının sürdürülebilirlik düzeylerinin ölçülmesi, kıyı ve deniz destinasyonlarında sürdürülebilir turizm uygulamalarının geliştirilmesi için Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi (GSTC) tarafından hazırlanan ve Green Destinations Foundation tarafından izlenen sürdürülebilirlik göstergeleri ve kriterlerinin kıyı ve deniz destinasyonlarında uygulanabilirliği incelenmiştir. Birleşmiş Milletler Milenyum Kalkınma Hedefleri'nin ortaya koyduğu küresel zorluklara karşı turizm topluluğu tarafından verilen yanıtın bir parçası olarak oluşturulmuş GSTC Kriterleri, Milenyum Hedefleri'nde ortaya koyulan; yoksulluğun azaltılması, toplumsal cinsiyet eşitliği ve çevresel sürdürülebilirlik (iklim değişikliği dahil) sorunları çerçevesinde GSTC Kriterleri'nde temel ortak ilgi alanı olarak; Sürdürülebilir yönetim, Sosyoekonomik etkiler, Kültürel etkiler, Çevresel etkiler ana başlıkları altında ele alınmaktadır. GSTC Kriterleri, sürdürülebilir bir destinasyonun ne anlam ifade ettiğini ortak bir dilde anlama çabasıdır. GSTC Kriterleri, herhangi bir turizm yönetimi organizasyonunun kendi uygulamaları esnasında amaç edinmesi gereken asgari taahhütlerdir. Bu çalışmada kıyı ve deniz destinasyonları, sürdürülebilir turizm tanımını karşılamak için dört temel hedefi içeren disiplinler arası, bütünsel ve bütünleştirici bir yaklaşım açısından değerlendirilmiştir; (i) sürdürülebilir destinasyon yönetimi, (ii) ev sahibi topluluk için sosyal ve ekonomik faydaları en üst düzeye çıkarmak ve olumsuz etkileri en aza indirmek, (iii) topluluklara, ziyaretçilere ve kültürel mirasa yönelik faydaları en üst düzeye çıkarmak ve etkileri en aza indirmek, (iv) çevreye olan faydayı en üst düzeye çıkarmak ve olumsuz etkileri en aza indirmek. Yapılan inceleme neticesinde, GSTC Kriterleri'nin her tipte ve ölçekteki destinasyon için sürdürülebilir turizm uygulamalarına yönelik tasarlandığı anlaşılmıştır. GSTC Kriterleri'nin destinasyonlara sürdürülebilirlik adına ne yapılması gerektiğini gösteren rolü bulunmasına rağmen, nasıl yapılması gerektiği veya hangi amaç ve alt amaçlara ulaşıp ulaşılmadığını gösteren bir rolü bulunmamaktadır. Bu rol, Destinasyon seviyesi GSTC Kriterleri için vazgeçilmez tamamlayıcılar olan performans göstergeleri, eğitim

¹Prof. Dr., Muğla SK Üniversitesi, Bodrum Denizcilik MYO, Bodrum, Muğla
kulelituncay@gmail.com

²Dr. Öğr. Üyesi, Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi, Denizcilik Fakültesi
byzt.seyma@gmail.com

materyalleri, kamu ve sivil toplum örgütleri ile özel sektör sağlayıcılarına yönelik uygulama araçlarıyla yerine getirilmektedir. Sonuçta, GSTC Kriterleri'nin, turizmin tüm şekillerinde sürdürülebilirliği standart hale getirmek için bir sürecin başlangıcı olarak tasarlandığı anlaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Deniz turizmi, Green Destinations, GSTC

1. GİRİŞ

Deniz ve kıyı turizmi genel olarak, deniz ya da su alanlarında ve kıyıda turistik amaçlarla yapılan faaliyetler bütünü olarak tasvir edilebilir. Bununla birlikte, literatürde deniz turizmi için, kıyı turizmi, denizcilik turizmi, kıyısal turizm gibi farklı tanımlamalara rastlanabilir. Avrupa Birliği Denizcilik ve Balıkçılık Genel Müdürlüğü (DG Maritime Affairs & Fisheries) tarafından yapılan tanımlamaya göre deniz turizmi ve kıyı turizmi birlikte tek bir başlık altında “deniz ve kıyı turizmi” olarak kavramlaştırılmıştır. DG Maritime Affairs & Fisheries (2013)’e göre deniz ve kıyı turizmi kavramı, su temelli deniz turizmi ve kara temelli kıyı turizmi olmak üzere iki kesimin bir birleşimidir. Deniz turizmi büyük ölçüde suya bağımlı veya su temelli olan turizm faaliyetlerini (örneğin, tekneçilik, yatçılık, yelken ve su sporlar gibi) kapsar. Temeli suya dayansa da deniz ve kıyı turizminin bu kesimi için gerekli olan faaliyetlerin karasal uzantısına yani tesislerin işletilmesine, ekipman üretimine ve hizmetlere gereksinim vardır. Kıyı turizmi ise, sahil ve kıyı temelli rekreasyon faaliyetlerine (örneğin yüzme, sörf, güneşlenme, kumsal sporları gibi) dayalı turizmi kapsamaktadır. Kıyı bölgesinde yer alan diğer rekreasyon faaliyetlerinin sahile yakınlığı bir ön koşuldur. İster su temelli ister kara temelli olsun deniz ve kıyı turizmi kapsamına giren her tür rekreasyon faaliyeti kıyıya bağımlıdır.

Ekonomik bir sektör olarak istatistiklerde tek başına tanımlanmayan deniz ve kıyı turizmi sektörü; deniz, sahil ve/veya kıyı alanlarında turistlere yönelik geniş yelpazede başlıca denizcilik, seyahat, konaklama, yeme-içme, eğlence gibi hizmet ağırlıklı ekonomik aktiviteleri gezginlere sunan işletmelerin oluşturduğu çeşitli ekonomik sektörlerin birleşimiyle meydana gelen özel bir alandır. Deniz ve kıyı turizmi sektörü; ekonomik büyüme, istihdama katkı ve yenilikler kapsamında açık deniz rüzgar, dalga, akıntı enerjisi ile petrol ve gaz sondajı, deniz biyoteknolojisi gibi sektörlerle birlikte; 2030 yılına kadar platform endüstrisinden sonra okyanus ekonomisi pastasından en fazla pay alacağı tahmin edilen sektör olarak tanımlanmıştır (Bayazit, 2018). Bu yönüyle deniz ve kıyı turizmi sektörü, küresel okyanus endüstrisi piyasasından %26 oranında bir paya almaktadır (OECD, 2016). Deniz ve kıyı turizmi faaliyetleri kaynaklı turizm gelirleri Avrupa çapında GSYH’nın önemli bir bölümüne karşılık

gelmektedir. Türkiye’de ise deniz turizminin, turizm gelirlerini sağlama oranının yaklaşık %20 olduğu tahmin edilmektedir (Okuyucu, 2016; url-1)

Kıyıya bağımlı bir sektör olan deniz ve kıyı turizmi kıyıda faaliyet gösteren tek ekonomik sektör olmamakla birlikte birçok farklı ekonomik sektörlerin bir birleşimidir. Turizm genellikle istatistiklerde ekonomik bir sektör olarak tanımlanmaz (DG, 2013). Bunun yerine, oteller ve konaklama, restoranlar, ulaşım hizmetleri, tur operatörleri, vb. gibi NACE kod sistemi altında tanımlanan farklı hizmet sektörlerinden yararlanır. Bu durum, turizmde sürdürülebilirliğin ortak bir tanıma sahip olmasını ve bir standardı oluşturmayı güçlendirmektedir. Deniz ve kıyı turizmi alanında sürdürülebilirlik uygulamalarının sektörün özel yapısı dikkate alınarak çok yönlü olması gerekmektedir. Bu nedenle, sürdürülebilirliğin Bruthland Raporu tanıma göre *“gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılama kabiliyetlerinden ödün vermeden”* (Bruthland, 1987), bir destinasyonda deniz ve kıyı turizmi sektörünü geliştirmeye yönelik faaliyetlerin ve gerekliliklerin yerine getirilmesini sağlamak için Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini temel alan uluslararası küresel sürdürülebilir turizm standartlarına ihtiyaç vardır.

Yapılan bu çalışmanın amacı, deniz ve kıyı turizmi uygulamalarının sürdürülebilirlik düzeylerinin ölçülmesi, kıyı ve deniz destinasyonlarında sürdürülebilir turizm uygulamalarının geliştirilmesi için Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi (GSTC) tarafından hazırlanan ve Green Destinations Foundation tarafından belgelenen sürdürülebilirlik göstergeleri ve kriterlerinin kıyı ve deniz destinasyonlarında uygulanabilirliği incelemektir. Bu kapsamda, Dünya Turizm Örgütü (WTO) sürdürülebilirlik seviye göstergeleri ve Birleşmiş Milletler (BM) Milenyum Hedeflerini gözeterek oluşturulan GSTC Kriterlerinin, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) ile uyumu analiz edilmiş, GSTC Kriterlerini temel alarak geliştirilen Green Destinations Standardı ile GSTC Kriterlerinin genel yapısı karşılaştırılmıştır. Sürdürülebilirliğe esas teşkil eden deniz ve kıyı turizmi destinasyonu tanımlanmıştır. Sonuç bölümünde ise, GSTC Kriterleri’nin deniz ve kıyı turizmi destinasyonları için uygulanabilirliği konusunda, araştırma bulgularına görüş ve önerilere yer verilmiştir.

1.1. Deniz ve Kıyı Turizmi Kapsamında “Destinasyon” Tanımı

Rekreasyon amaçlı deniz ve kıyı faaliyetleri, ister kara ister su temelli olsun en nihayetinde kıyı ve sahil boyunca uzanan bir dizi alt faaliyete gereksinim duymaktadır. Örneğin, su temelli deniz ve kıyı turizmi olarak su sporları faaliyetlerini ele alalım. Su sporları kapsamında yapılacak olan temel denizcilik faaliyetleri (su kayağı, rafting, rüzgar sörfü gibi) için deniz araçlarına; bu araçların turistik amaçla işletilmesi, bakım

onarım ve tutumu için karada tesis ve işletmecilere; turistlerin su sporu faaliyetinde bulunacakları noktalara ulaşımı için ulaşım hizmetlerine; temel insani gereksinimler için konaklama, yeme içme ve eğlence sektörlerine doğrudan bir ihtiyaç yaratılmaktadır. Dolayısıyla, ister kara temelli ister deniz temelli olsun, her iki sınıftan herhangi bir turistik faaliyetlere olan talep kıyı alanı boyunca uzanmaktadır. Bu uzantı, ulaşım ağları ile alan üzerine yayılmaktadır. Deniz ve kıyı turizmi faaliyetlerinin gerçekleştirildiği mekânın sınırları içerisinde yer alan yerel yönetimler, kamu veya özel kurumlar tarafından tanımlanmış herhangi bir turistik varış yeri, deniz ve kıyı destinasyonu olarak tasvir edilebilir. Karadan denize ya da denizde karaya doğru uzanan deniz ve kıyı turizmi kapsamındaki çeşitli faaliyetlere olan talepleri karşılamaya yönelik alansal varış yerleri; bir şehir, bir bölge, özel park veya bahçe, korunan alan, doğal resifler, kıyıda konumlanmış resort veya tatil köyleri, su sporları merkezi, marinalar vb. mekânlar deniz ve kıyı turizmi destinasyonu olabilir.

2. KÜRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM KONSEYİ (GSTC) KRİTERLERİ VE BİRLEŞMİŞ MİLLETLER SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ (SKH)

Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi (GSTC), sürdürülebilir turizm için destinasyonlara ve turizmde ekonomik sektörlerle (tur operatörler, konaklama ve oteller) yönelik küresel sürdürülebilirlik tanımı geliştiren, kar amacı gütmeyen bağımsız bir organizasyondur. Konsey'in ortaya koyduğu sürdürülebilirlik kriterleri GSTC Kriterleri olarak adlandırılır. GSTC Kriterleri, destinasyonlara ve turizmde ekonomik sektörlerle sürdürülebilirlik uygulamaları için yok gösterici temel ilkeler işlevine sahiptir. GSTC, turizm sektörlerine ve destinasyonlara sunduğu yol gösterici nitelikteki temel kriterlerin, ve bu kriterleri yönetme işlevinin yansıması, bu ilkeleri ve kriterleri geliştirerek ve uygulayacak olan kurum ve kuruluşları onaylayan küresel bir akreditasyon kuruluşudur. GSTC kuruluşu, yapısı itibarıyla Dünya Turizm Örgütü (WTO), küresel tur operatörleri, konaklama işletmecileri gibi üst düzey turizm temsilcilerinin bir araya gelmesi ile oluşan, turizmde sürdürülebilirlik alanındaki en üst seviye organizasyondur. GSTC'nin, turizm endüstrisi üzerinde bağımsız ve etkili küresel bir üst akıl olarak varlığı, organizasyonu destekleyen uluslararası turizm partnerlerine bağlı olarak gelişme göstermiştir. GSTC'yi destekleyen, dünya çapında faaliyet gösteren kuruluşlar;

- Tur operatörleri ve / veya ulaştırma hizmeti sağlayıcıları
- Kruvaziyer İşletmeleri
- Otel / Konaklama İşletmeleri
- Kar amacı gütmeyen kuruluşlar
- Akademik kuruluşlar

- Devlet kurumları ve devlete bağılı turizm komisyonları
- Seyahat acenteleri veya online rezervasyon hizmet sağlayıcıları
- Belgelendirme kuruluşları
- Medya
- Danışmanlık hizmeti sağlayıcıları olarak özetlenebilir.

Turizmde sürdürülebilirliğin ölçümü ve gelişimi için GSTC tarafından yönetilen GSTC Kriterleri, herhangi bir turizm destinasyonu ve turizm ya da seyahat işletmesi için temel sürdürülebilirlik standartları olarak hizmet etmektedir. Bu kapsamda, GSTC Kriterleri sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmak için destinasyon yöneticilerine ve turizm işletmecilerine sürdürülebilirlik uygulamalarına yönelik başlangıç noktası ve yol haritası sunmaktadır.

GSTC Kriterleri, dört temel ilkeye bağılı olarak geliştirilen toplam 41 temel kriterden meydana gelmiştir. Bu ilkeler:

1. Sürdürülebilir yönetim
2. Sosyoekonomik etkiler
3. Kültürel etkiler
4. Çevresel etkiler (kaynakların kullanımı, kirliliğin azaltılması ve biyolojik çeşitliliğin ve peyzajın korunması vd.)

GSTC, bu dört temel ilke çatısı altında; iki farklı kriter seti yayınlamıştır. Bunlar: Oteller ve Tur Operatörlerine odaklanan özel sektör seyahat endüstrisinin sürdürülebilir yönetimi ile ilgili olan Endüstri Kriterleri (GSTC-I) ve Turizm Destinasyonlarının sürdürülebilir yönetimi ile ilgili Destinasyon Kriterleri (GSTC-D) olarak tanımlanmıştır.

GSTC Kriterlerinin dört temel başlık altında toplanan ilkeleri ve kriterleri Tablo-1’de özetlenmiştir.

Tablo 1: GSTC Kriterleri’ne genel bakış

Kriter Bölümleri	Prensipler	Toplam Kriter Sayısı
A	Etkili Sürdürülebilir Yönetimin Gösterilmesi	14
B	Ev sahibi topluluğun ekonomik faydasını en üst seviyeye çıkarılması ve olumsuz etkileri en aza indirilmesi	9
C	Topluluğa, ziyaretçilere ve kültüre olan faydaların en üst düzeye çıkarılması ve etkilerin en aza indirgenmesi	6
D	Çevreye faydaları en üst düzeye çıkarılması ve olumsuz etkilerin en aza indirgenmesi	12

Tablo 1’de gösterildiği gibi GSTC Kriterleri dört temel prensip altında kısımlara ayrılmış olan toplamda 41 kriterden meydana

gelmektedir. Her bir kriter için çeşitli göstergeler bulunmaktadır. Her bir gösterge, ilgili kriterin karşılaması için rehber niteliğindedir.

GSTC Kriterlerinin, Dünya Turizm Örgütü'nün sürdürülebilirlik göstergeleri ve Birleşmiş Milletler Milenyum Hedefleri ile uyumlu bir şekilde geliştirildiği görülmektedir. GSTC Kriterleri (destinasyonlara yönelik kriterler) ile Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) arasındaki ilişki Tablo-2'de özetlenmiştir.

Tablo-2'de yapılan incelemeye göre, GSTC Kriterleri, SKH ile kayda değer bir seviyede uyum gösterdiği anlaşılmıştır. Bu kapsamda, GSTC Kriterlerinin, turizm topluluğuna SHK'ne ulaşma yolunda da rehber niteliği taşıdığı görülmektedir.

3. GSTC KRİTERLERİ VE GREEN DESTİNATIONS STANDARTLARI

GSTC Kriterleri olarak tanımlanan göstergeler, turizm topluluğu tarafından yapılan sürdürülebilirlik uygulamalarının ve destinasyonların sürdürülebilirlik kriterlerine uygunluğunu ölçme sürecinde rehberlik sağlar.

Tablo 2: GSTC Kriterleri – SKH Matrisi

			Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (17 Temel Hedef)																
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
GSTC Kriterleri Bölümleri ve Kriterleri	A	A1							1		1		1			1	1		
		A2								1	1			1					1
		A3												1					
		A4													1				
		A5								1			1		1				
		A6									1		1			1	1		
		A7																	1
		A8					1					1						1	
		A9							1		1		1						
		A10					1					1		1					
		A11						1	1		1		1	1		1	1		
		A12																1	
		A13								1								1	
		A14												1					
	B	B1								1			1						
		B2								1		1							
		B3					1			1		1							

	B	B4												1					
		B5							1	1			1						
		B6				1												1	1
		B7					1					1						1	
		B8	1	1				1	1	1	1		1						
		B9								1				1					
	C	C1						1		1		1	1			1	1		
		C2											1			1	1		
		C3					1					1		1		1	1		
		C4					1			1	1		1						
		C5						1		1		1	1						
		C6											1						
	D	D1						1	1				1			1	1		
		D2									1		1	1		1	1		
		D3												1		1	1		
		D4							1		1		1						
		D5							1		1		1						
		6						1			1					1	1		
		7						1	1							1			
		8						1	1							1			
		9						1					1	1		1			
		10						1			1		1	1		1	1		
		11								1		1	1						
		12									1		1				1		

GSTC Kriterleri sürdürülebilir turizmi tanımlamada kullanılmak üzere turizm topluluğunun hizmetine sunulan asgari gereklilikler olarak düşünülmelidir. Burada kesin bir gösterge seti veya standart sağlanmamaktadır, kullanıcılara kendi gösterge setlerini geliştirmeleri için güvenilir bir temel tasarlama söz konusudur. GSTC Kriterlerini temel olarak kıyı destinasyonlarına yönelik ilk sürdürülebilirlik standardı olarak oluşturulan QualityCoast kriterlerini meydana getiren kuruluş Green Destinations kuruluşudur.

Green Destinastions (GD) organizasyonu tarafından belirlenen destinasyon ölçeğinde uygulamaya yönelik oluşturulan sürdürülebilirlik standardı, GSTC Kriterlerini temel alır. Bu kapsamda, GD standardı, aşağıda gösterilen altı temelden meydana gelmektedir:

1. Destinasyon Yönetimi
2. Doğa ve Manzara
3. Çevre ve İklim

4. Kültür ve Gelenek
5. Sosyal Refah
6. İř ve Misafirperverlik

GD Standardı, kıyı destinasyonları ve diğr tipteki destinasyonlar için GSTC Kriterlerinin üzerinde bir standart sunmaktadır. Bu yönüyle, GD kuruluşu tarafından oluşturulan GD Standardı, günümüzde GSTC kriterlerini temel alarak geliştirilen en yüksek seviye sürdürülebilirlik ödül, sertifikasyon ve destinasyon geliştirme programı olarak tanımlanabilir. GD Standardı deniz ya da kıyı destinasyonları, herhangi bir kent, kasaba, ada ya da korunan alan olarak tanımlanmış tüm destinasyonlar için tasarlanmıştır.

GSTC Kriterleri esasları dikkate alınarak hazırlanmış olan GD Standardı altındaki temel ilkeler ve bu ilkelere karşılık gelen kriter sayıları Tablo-4’de gösterilmektedir.

Tablo-3 Green Destinations İlkeleri ve Kriterlerine genel bakış

Temel İlkeler	Kriter Sayısı
Destinasyon Yönetimi	45
Doğ ve Manzara	8
evre ve İklim	20
Kültür ve Gelenek	5
Sosyal Refah	22
İřve Misafirperverlik	19

Tablo-3’te gösterilen her bir ilkeye karşılık bir çok kriter bulunmaktadır. Toplamda 119 kriter ile tanımlanan GD Standardı, GSTC Kriterleri ile karşılaştırıldığında oldukça kapsamlı bir ereve çizmektedir. Örneğın, GSTC Kriterlerine göre sürdürülebilirlik için destinasyon yönetimi 15 kriter ile sağlanırken, GD Standardına göre srndrlebilir bir destinasyon yönetimini sağlamak için 45 kriterin sağlanması gerekmektedir.

4. DEėERLENDİRME VE SONUÇ

Sürdürülebilir turizm, küresel seyahat ve turizm pazarında önemi artan bir kavramdır. Bu kapsamda, sürdürülebilirlik uygulamalarına sahip destinasyonlara tüketici talebi artmakta, seyahat endüstrisi tedarikçileri yeni sürdürülebilir programlar geliştirmekte ve uluslararası kuruluşların yanı sıra hkmetler de turizmde sürdürülebilir uygulamaları teşvik edecek

yeni politikalar oluşturmaktadır. Ancak, gerçekten “sürdürülebilir turizm” ne anlama geldiği? Sürdürülebilirliğin herhangi bir turizm alanında tüketici güvenini oluşturmak, iş refahını artırmak, toplum yararını teşvik etmek ve yanlış bilgilerle mücadele etmek için nasıl ölçülebilir ve güvenilir bir şekilde tanımlanabileceği? gibi sorular paydaşlar ve gezginler için belirsizlik yaratabilmektedir. Dünya Turizm Örgütü sürdürülebilirlik seviyeleri ve Birleşmiş Milletler Milenyum Kalkınma Hedeflerini destekleyecek şekilde, GSTC Kriterleri, bahse konu soruların yanıtı olarak oluşturulmuş. Yapılan araştırma sonucunda, GSTC Kriterlerinin her tipte ve ölçekteki turizm destinasyonlarının kullanımına yönelik olarak tasarlanmış kriterler olarak, deniz ve kıyı turizmi destinasyonları için uygulanabilir olduğu anlaşılmıştır.

Turizm kapsamında ele alınacak olduğunda, deniz ve kıyı turizmi bir ekonomik sektör olarak tanımlanamamaktadır (DG, Maritime Affairs and Fisheries, 2013). Bu nedenle, sürdürülebilirliğin standardizasyonu turizmin herhangi bir alt dalında olduğu gibi deniz ve kıyı turizminde de oldukça zordur. Diğer yandan, deniz ve kıyı turizmi sektörü; konaklama, yeme-içme, ulaşım hizmetleri, tur operatörleri vb. gibi farklı ve hizmet ağırlıklı sektörler ile birlikte bir bütün olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla, deniz ve kıyı turizminin sürdürülebilirliği; deniz ve kıyı turizmi destinasyonlarında, deniz ve kıyı turizmi sektörünü meydana getiren tüm bileşenlerin bütünsel bir yaklaşım ile tek bir çatı altında standart uygulama aracılığıyla geliştirilmesine bağlıdır.

Bu kapsamda, deniz ve kıyı turizmi destinasyonlarında sürdürülebilir uygulamaların geliştirilmesi amacıyla, Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi tarafından oluşturulan Kriterleri temel alan ancak daha kapsamlı ve ölçülebilir kriter ve gösterge seti sunan Green Destinations Standardı gibi küresel kabul görmüş standartların tanımlı destinasyonlar ölçeğinde uygulanması önerilmektedir. Alternatif olarak, turizm otoriteleri GSTC Kriterlerini ve mevcut standartları örnek alarak, bölge ya da destinasyon ölçeğinde kendi standartlarını da belirleme yoluna da gitmeyi tercih edebilir. Bu durumda, uluslararası tanınırlık için yine de şahsi çabalarını küresel organizasyonlara akredite olmanın, bir ihtiyaç olarak sektörün karşısına çıkması muhtemeldir. Günümüzde Japonya ve Slovenya gibi bölgeler GSTC Kriterlerini Green Destinations tarafından belirlenen Standart ile uygulamayı seçmiştir. Almanya örneğinde ise GSTC Kriterleri esas alınarak ulusal standartların oluşturulduğu görülmektedir. Gelişmekte olan Tayland, Filipinler, Afrika, Şili gibi kıyı destinasyonlarında Green Destination Standardına uyum için çalışmalar sürerken, Akdeniz Çanağı’nda farklı türde ve ölçekte önemli birçok deniz ve kıyı turizmi destinasyonuna sahip Türkiye’de, turizm gelirleri içinde önemli bir paya sahip olan deniz ve kıyı turizminde sürdürülebilirlik için yeni bir yol haritasının GSTC Kriterlerine uyumlu bir şekilde geliştirilmesi, ivedi bir ihtiyaç olarak görülmektedir. Green Destinations

Standardı ise deniz ve kıyı turizminin sürdürülebilirliği için ihtiyaç duyulan destinasyon uygulamalarına, deniz ve kıyı turizmi sektörü içinde birleşen diğer ekonomik sektörlerin gereksinimlerini karşılamaya yönelik bütünsel ve çok boyutlu olan yaklaşımı karşılama potansiyeline sahiptir.

GSTC Kriterlerinin temel alınması veya doğrudan GSTC temelinde geliştirilen Green Destinastions Standardı gibi kabul görmüş ve küresel destinasyonların dahil olduğu bir sistemin benimsenmesi sürecine, sadece sertifika elde ederek pazarda rekabet gücünü arttırma kapsamında sonuç odaklı değil, sürdürülebilir destinasyon geliştirme kapsamında süreç odaklı yaklaşmanın; deniz ve kıyı turizmi kapsamında mavi bayrak, beyaz bayrak gibi uygulamaların da iyileştirilmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Dünya üzerinde yaklaşık 1.5 milyar turist, sürdürülebilir destinasyonlara yönelmekten se, her bir destinasyonun sürdürülebilir olmasını tercih etmeye başladığı unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

- DG Maritime Affairs & Fisheries (2013). Study in Support of Policy Measures for Maritime and Coastal Tourism at EU Level. Final Report. Rotterdam/Brussels.
- Green Destinations Foundation (2020). <https://greendestinations.org/> Erişim Tarihi: 13.01.2020.
- Global Sustainable Tourism Council (2020). <https://www.gstcouncil.org/> Erişim Tarihi: 13.01.2020
- IMEAK Deniz Ticaret Odası (2020). *Deniz Turizmi*. <https://www.denizticaretodasi.org.tr/tr/sayfalar/deniz-turizmi-calisma-grubu> Deniz Turizmi Çalışma Grubu. Erişim Tarihi: 13.01.2020.
- Okuyucu, M. F. ve Sapmaz Bayraktar İ. (2016). Koylarımız, Mavi Yolculuk ve Deniz Turizmi'nin Sürdürülebilirliği.